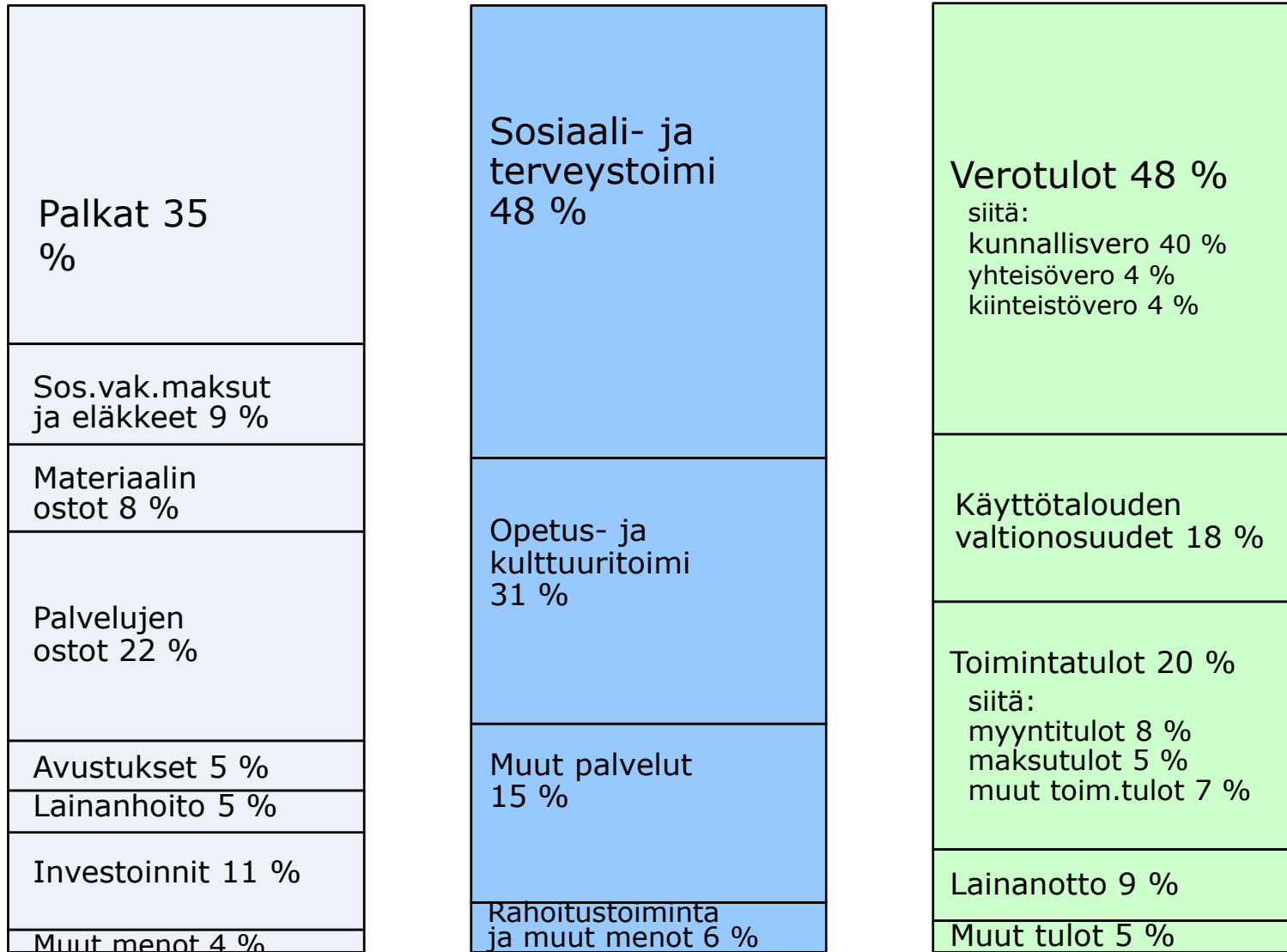

Ajankohtaista kuntataloudesta

Olli Savela, yliaktuaari, kaupunginvaltuutettu

21.1.2021 Hyvinkää

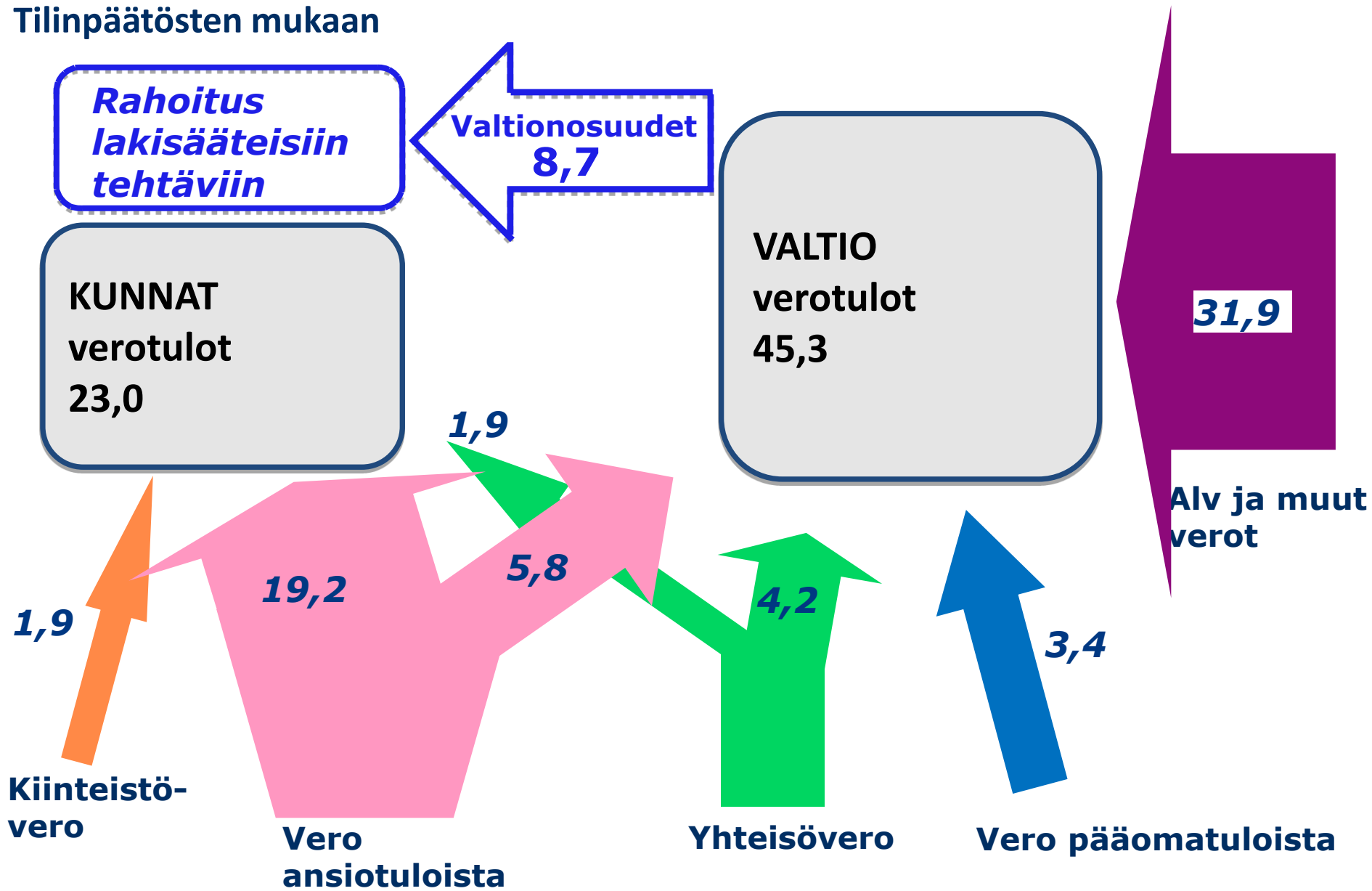
Kuntien ja kuntayhtymien talous vuonna 2019

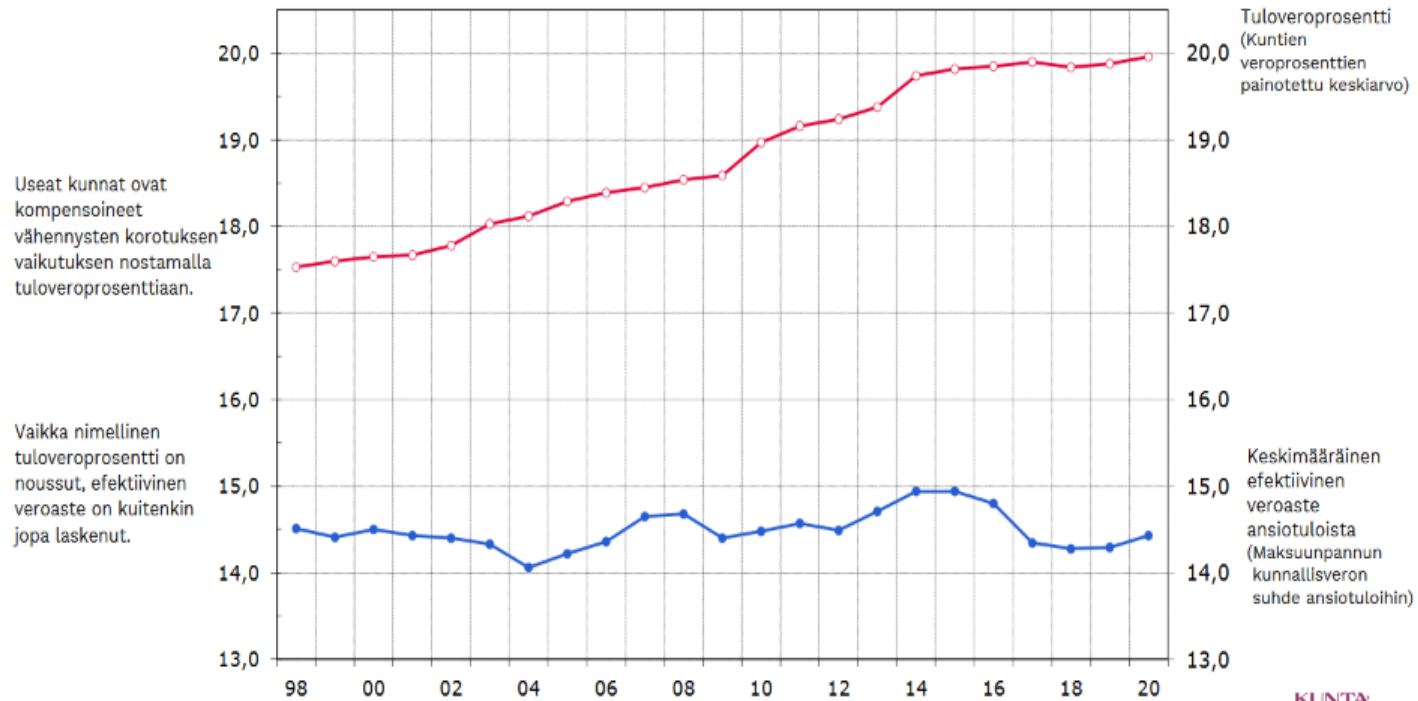
Ulkoiset tulot ja menot noin 47 miljardia euroa

Valtion ja kuntien verorahoitus vuonna 2019, miljardia €

Tilinpäätösten mukaan

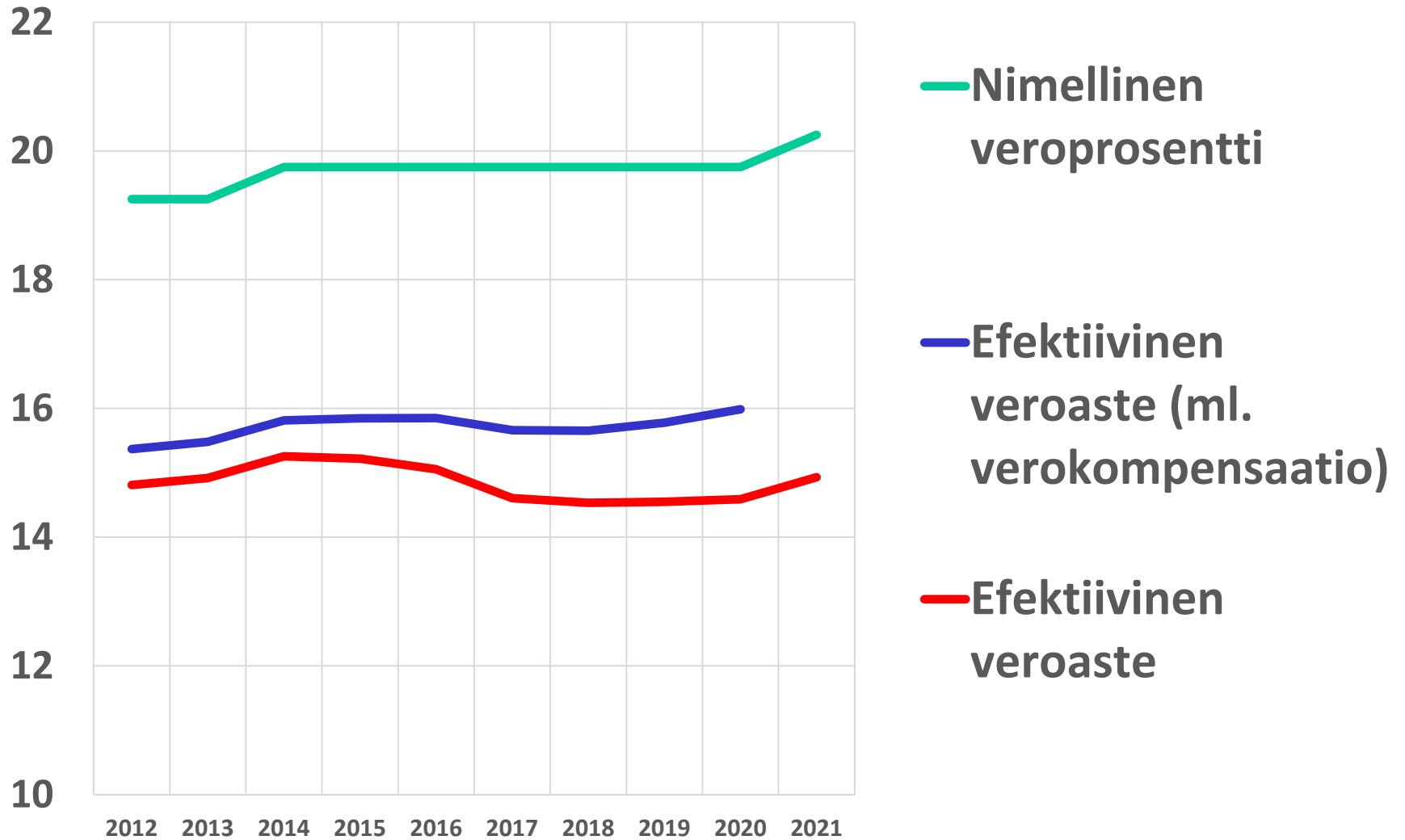
Kuntien tuloveroprosentit 1980-2020

Lähde: Kuntaliitto, vuodet 2019-2020 Verohallinto

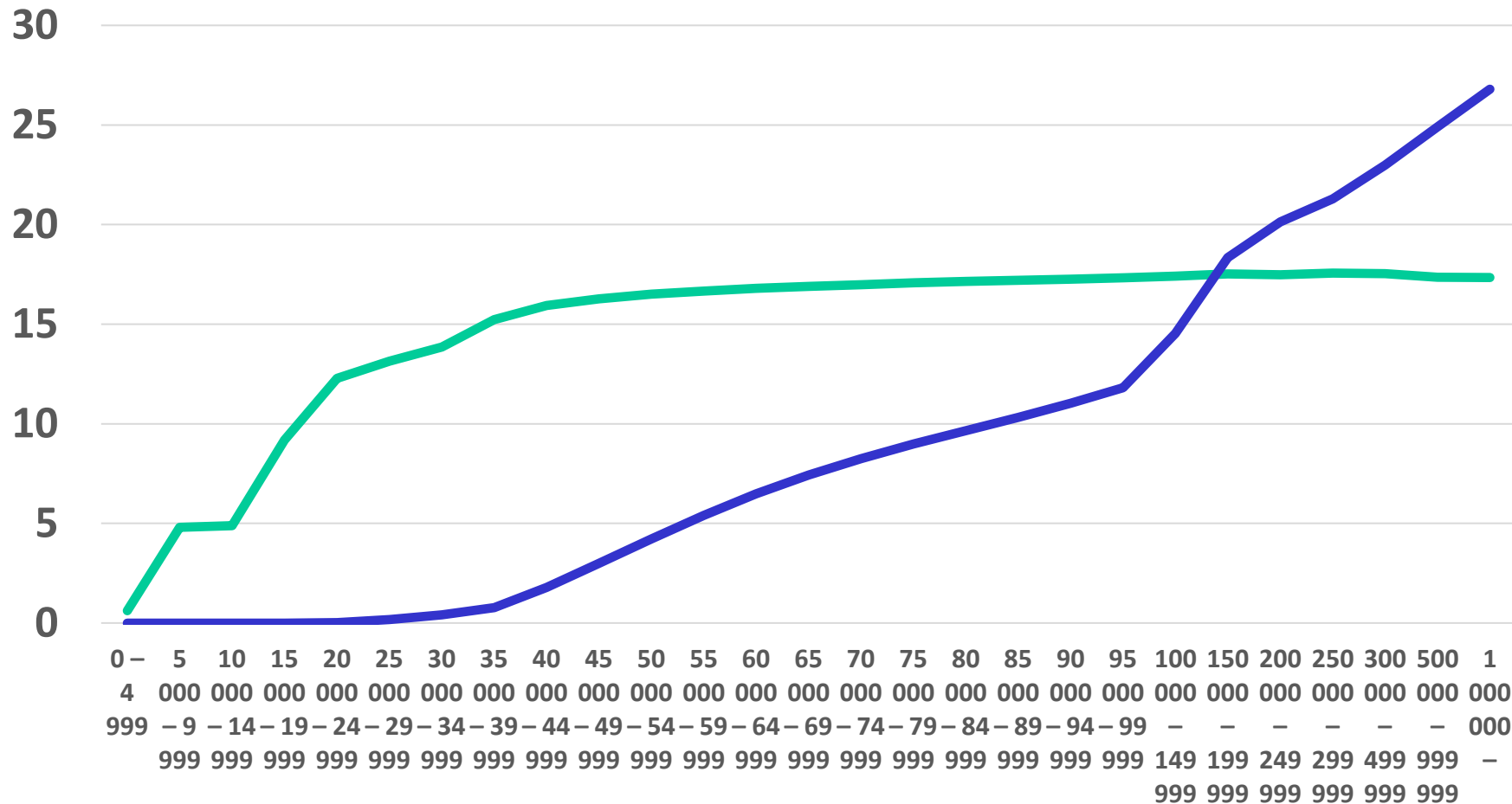
KUNTA
LIITTO

Hyvinkään kunnallisveroprosentti, lähde: Kuntaliitto

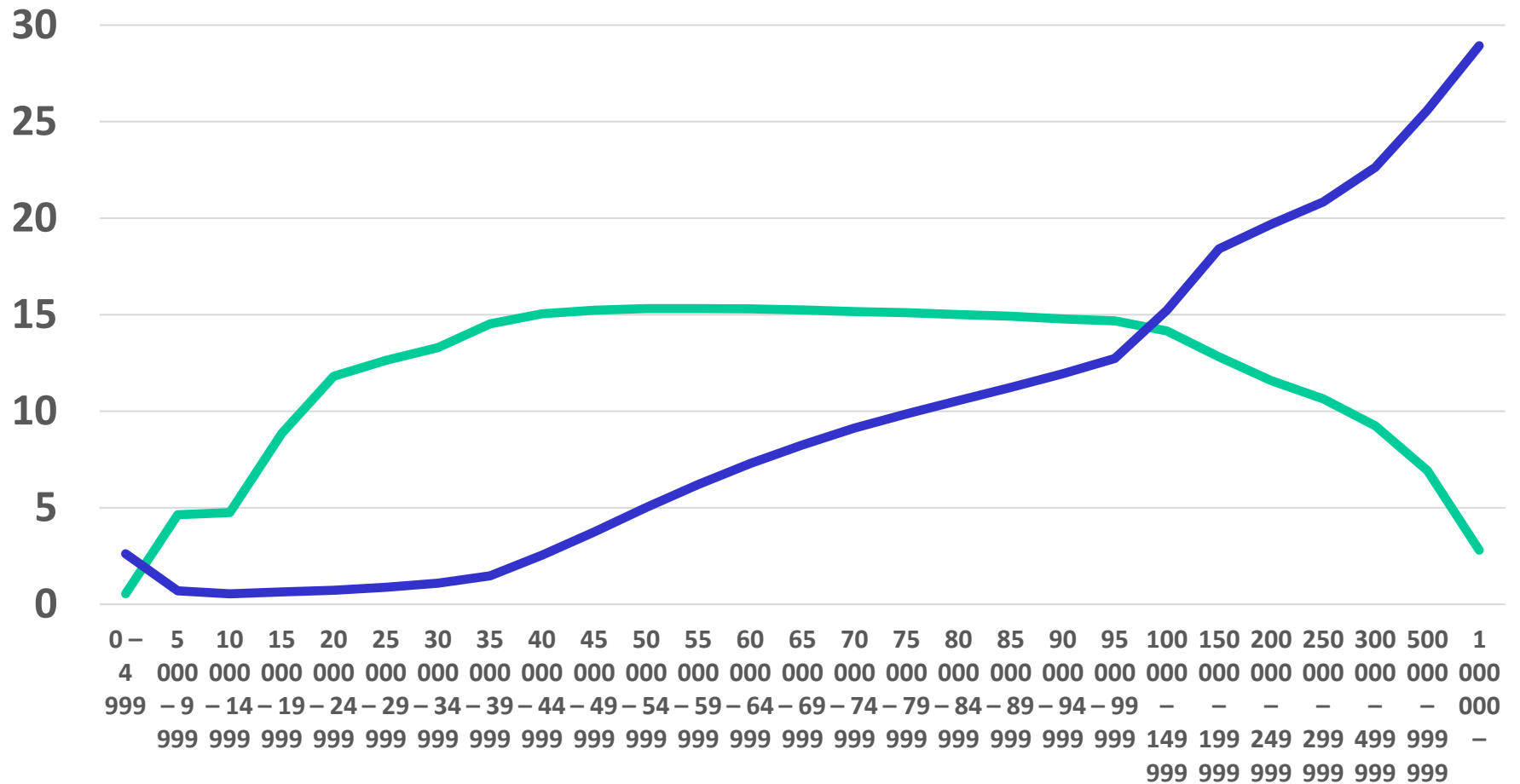
Toteutunut veroprosentti **ansiotuloista** vuosituloluokittain vuonna 2019

Kunnallisvero **Valtionvero**

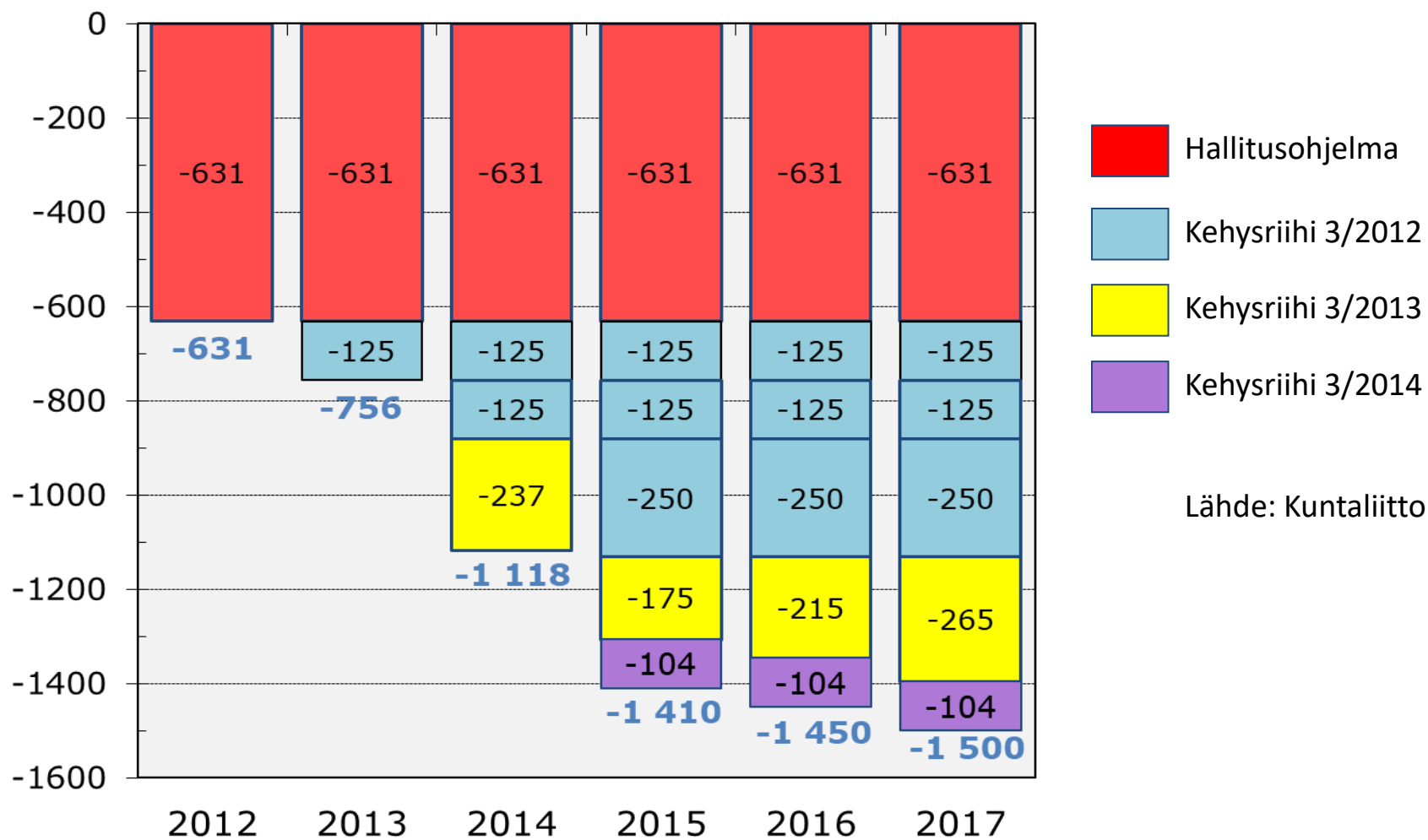

Toteutunut veroprosentti kaikista tuloista vuosituloluokittain vuonna 2019

Kunnallisvero **Valtionvero**

Hallitusohjelman ja kehysriihien päätösten vaikutus kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen, milj. €

Lähde: Kuntaliitto

Kuntien valtionosuusleikkaukset

- Eniten leikkauksia ovat tehneet 1990-luvulla Ahon ja Lipposen hallitukset ja 2010-luvulla Kataisen ja Sipilän hallitukset
- Kuviossa Kataisen hallituksen toimet
- Kuntaliitto ei ole julkaissut kuviota vuosiin
- VM julkaisee myös laskelmia valtion toimien vaikutuksesta kuntiin
- Niissä plussaksi lasketaan myös se, kun valtio karsii kuntien palveluita, niistä tulee kunnille ”säästöä”
- Kunnat saavat myös muita valtionavustuksia

Mistä ratkaisu kuntien rahoituskriisiin ?

- Pääomatulot kunnallisverolle: kuntien lisätulo voisi olla 1,5 - 2 miljardia euroa (otettu huomioon, että yhteisöveron tuotto pienenesi jonkin verran)
- Lisää valtionosuuksia etenkin köyhimmille kunnille
- Yhteisöveroa ja kuntien osuutta siitä on nostettava
- Kuntien kehitettävä tuloa tuottavaa toimintaansa (energialaitokset, rakentaminen ym.) ja kaavoitusta
- Kuntien tuotettava palvelut omana työnä eikä ostettava kalliita yksityisiä palveluita
- (Kunnallisvero aidosti progressiiviseksi)

Mistä kunta voi päättää taloudessa?

- Kunnallisveroprosentti
- Kiinteistöveroprosentit tietyissä rajoissa
- Maksut ja taksat (maksimi yleensä säädetty)
- Kaavoitus, maan hankinta, tonttien myynti, maankäyttösopimukset, yrityspolitiikka
- Liikelayritysten ja osakeyhtiöiden toiminta (Hyvinkään Vesi, Hyvinkään Lämpövoima oy, Hyvinkään Vuokra-asunnot oy, kiinteistöyhtiöt ym.)
- Palvelujen tuottaminen itse vai ostopalveluna

Tuloslaskelma, talousarvio 2021, milj. euroa

Toimintatulot	80
Valmistus omaan käyttöön	2
Toimintamenot	-339
Toimintakate	-257
Verotulot	215
Valtionosuudet	64
Rahoitustulot ja –menot	-1
Vuosikate	20
Poistot ja arvonalentumiset	-20
Tilikauden yli/alijäämä	0

Rahoituslaskelma, talousarvio 2021, milj. euroa

Investoinnit näkyvät rahoituslaskelmassa sellaisinaan, mutta tuloslaskelmassa poistoina

Toiminnan rahavirta	17
Investointien rahavirta	-19
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2
Lainakannan muutokset	10
- Lainojen lisäys	25
- Lainojen vähennys	-15
Vaikutus maksuvalmiuteen	8

Toimintamenot, talousarvio 2021, milj. euroa

Henkilöstökulut	80
Palvelujen ostot	204
- siitä Keusote	164
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	11
Avustukset	9
Vuokrat (ml. sisäiset vuokrat)	35
Muut toimintamenot	1
Yhteensä	339
- siitä ulkoiset toimintamenot	298

”Kestävän talouden” ohjelma 2020 - 2024

- Valtuusto hyväksyi 15.6.2020 äänestysten jälkeen
- Vuosimenot noin - 8,5 milj. euroa, vuositulot noin +5,5 milj. euroa vuoteen 2024 mennessä
- Kunnallisvero 19,75 % > 20,25 % vuodesta 2021
- Henkilöstön vähentämistavoite 150 työntekijää
- Syksyllä 2020 irtisanottiin 15 työntekijää, lisäksi koronalomautuksia
- Hyväksyimme tulolisäykset ja noin puolet menoleikkauksista (hallintoa, palveluiden ostoja, lapsimäärän vähenemistä, aiempia päätöksiä)

Hyvinkää, yli/alijäämä, 1 000 euroa

	Talousarvio	Tilinpäätös	Ero
2000	1 209	247	-962
2001	-914	1 939	2 853
2002	181	11 062	10 881
2003	-400	506	906
2004	-7 093	-3 996	3 097
2005	-7 540	-2 417	5 123
2006	-5 174	-848	4 326
2007	-3 874	1 437	5 311
2008	-212	14 919	15 131
2009	-8 002	-4 633	3 369
2010	-7 960	7 343	15 303
2011	-9 054	3 322	12 376
2012	-7 028	-4 212	2 816
2013	-7 571	-179	7 392
2014	-6 162	-2 340	3 822
2015	-11 201	-4 616	6 585
2016	-4 632	8 583	13 215
2017	204	7 524	7 320
2018	433	-2 290	-2 723
2019	472	-19 376	-19 848
2020	-4 897		
2021	461		
Keskiarvo 2000 - 2019	-4 216	599	4 815

Marinin hallituksen sote-esitys

- Kunnilta siirtyy kustannuksia noin 20 mrd euroa
- Vastaavasti leikataan kuntien tuloja: valtionosuuksia ja osuutta yhteisöveron tuotosta sekä kunnallisveroprosenttia noin 13,26 %-yksikköä 2023
- Kuntien menot ja tulot vähenevät yhtä paljon koko maan tasolla, mutta kuntakohtaisesti voi olla eroja
- Muutos voi 2027 olla enintään +/- 60 euroa/asukas
- Verotuksen taso ei muutu: valtion ansiotuloverotus kasvaa saman verran kuin kunnallisverotus vähenee

Hyvinvointialueiden rahoitus

- Asiakasmaksut pieni osa tuloja
- Verotusoikeutta vasta tutkitaan
- Menot katetaan pääosin valtionrahoituksella, mikä perustuu pääosin (80 %) laskennalliseen tarpeeseen
- Tulojen muutos saa olla nykyisestä siirtymäajan jälkeen vuonna 2029: -100 - + 200 euroa/asukas
- Keski-Uudellamaalla -100 euroa/asukas, mikä vastaa noin 0,5 kunnallisveroprosentin korotusta
- Jos valtionrahoitusta ei lisätä, jotkut alueet häviävät